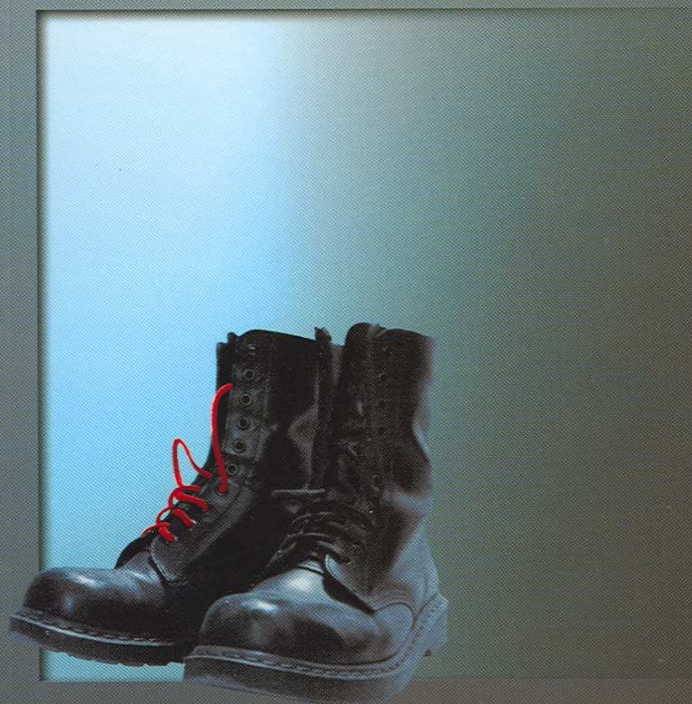

ISSN 1643-2444

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD
PEDAGOGICZNORELIGIJNY

INTERNATIONALE
RELIGIONSPÄDAGOGISCHE RUNDSCHAU

V (2006)

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Wydział Teologii

Hochschule Vechta – Institut für Katholische Theologie,
Lehrstuhl für Praktische Theologie: Religionspädagogik
und Pastoraltheologie

Universität Wien – Katholisch-Theologische Fakultät,
Institut für Religionspädagogik und Katechetik

**K
E
E
R
Y
K
S**

Przedkładamy uwadze Czytelników kolejne wydanie „Keryksa”. Myśl edukacyjno-religijna w nim zawarta dotyczy głównie relacji zachodzących między niedaleką przeszłością a teraźniejszością.

Dział artykułów otwiera opracowanie Janusza Mariańskiego, który porusza temat łączący religię i socjologię moralności. Wskazuje na ogromne znaczenie nauczania Jana Pawła II dla żywotności Kościoła w Polsce, niemniej – podsumowując badania religijności społeczeństwa polskiego w dobie głębokich przemian społeczno-kulturowych – przestrzega przed nadmierną euforią. Autor kolejnego artykułu, Giuseppe Ruta, prezentuje sytuację szkolnego nauczania religii i katechezy parafialnej we Włoszech. Gabriel Witaszek rozpatruje problematykę wychowania od strony teologicznej i pedagogicznej na przykładzie Księgi Hioba. Bardzo ściśle korespondują ze sobą dwa następne artykuły – Romualda Jaworskiego i Zdzisława Kroplewskiego. Pierwszy dotyczy fenomenu duszpasterstwa w kontekście psychologicznym, drugi zaś metodologii psychologii pastoralnej.

Dział nowych inspiracji w naukach o wychowaniu zawiera artykuł Annette Miriam Stroß, która nawiązuje do aktualnych wyzwań w zakresie tychże nauk i proponuje trzynaście interesujących tez dotyczących zagadnienia indoktrynacji.

W dziale praktycznym Józef Baniak pisze o desakralizacji rytuału Pierwszej Komunii Świętej w Polsce, a Piotr Duksa – o metodach pracy wychowawczej we wspólnocie lektorów. Autorzy kolejnego artykułu, Walter Vogel i Rudolf Liedl, inspirowani do przemyśleń na temat roli podręcznika do nauczania religii, zaś Monika Pretenthaler bilansuje swoje badania prowadzone wśród dzieci boleśnie przeżywających rozstanie rodziców.

Dział recenzji przybliży nowe publikacje, zarówno niemiecko-, jak i polskojęzyczne.

W dziale sprawozdań Czytelnik znajdzie informacje z 14. kongresu niemiecko-włoskiego w Berlinie, dotyczącego kulturowej pamięci w religiach w kontekście jednoczącej się Europy (Herbert A. Zwergel).

Auch wenn die vorliegende, neue Ausgabe von „Keryks” kein strikt definiertes Grundthema besitzt, betreffen die behandelten Themen zur religiösen Bildung dennoch die zwischen Vergangenheit und Gegenwart bestehenden Beziehungen.

Die Abteilung „Artikel” eröffnet Janusz Mariański mit einer Arbeit über die Religion aus religionssoziologischer und moralsoziologischer Sicht. Der Verfasser verweist darin auf die enorme Bedeutung der Lehre Johannes Pauls II. für die Vitalität der Kirche in Polen, warnt aber gleichzeitig – aufgrund seiner Beobachtungen zur Religiosität der polnischen Gesellschaft in einer Zeit tiefgreifender soziokultureller Wandlungen – vor übertriebener Euphorie. Der nächste Autor, Giuseppe Ruta, schildert die Situation des schulischen Religionsunterrichts und der Pfarrkatechese in Italien. Gabriel Witaszek analysiert die Problematik der Erziehung von theologischer und pädagogischer Seite am Beispiel des Buches Hiob. Sehr eng miteinander korrelieren zwei weitere Artikel – von Romuald Jaworski und Zdzisław Kroplewski. Der erste behandelt das Phänomen der Seelsorge im psychologischen Kontext, der zweite dagegen unter dem Gesichtspunkt der Methodologie der Pastoralpsychologie.

Die Abteilung über neue Impulse aus den Erziehungswissenschaften beinhaltet den Artikel von Annette Miriam Stroß. Sie knüpft an die aktuellen Herausforderungen in den Erziehungswissenschaften an und präsentiert dreizehn interessante Thesen bezüglich der Indoktrination.

In der praktischen Abteilung schreibt Józef Baniak über die Desakralisierung des Rituals der Erstkommunion in Polen, Piotr Duksa über Methoden erzieherischer Arbeit in der Lektorengemeinschaft. Die Verfasser des nächsten Artikels, Walter Vogel und Rudolf Liedl, inspirieren den Leser zu Überlegungen und Diskussionen über die Rolle des Lehrbuches für den Religionsunterricht. Monika Pretenthaler zieht Bilanz über ihre Untersuchungen von Kindern, die schmerzlich an der Trennung ihrer Eltern leiden.

In der Abteilung „Rezensionen” werden neue Veröffentlichungen vorgestellt, sowohl deutsch- als auch polnischsprachige.

In der Abteilung „Berichte” findet der Leser Informationen über den 14. deutsch-italienischen Kongress in Berlin über die Kultur der Erinnerung in den Religionen im Kontext der europäischen Einigung (Herbert A. Zwergel)

**Wydawnictwo Uniwersytetu
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**
ul. Heweliusza 14, 10-718 Olsztyn
tel. (089) 523 36 61, fax 523 34 38
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/
e-mail: wydawca@uwm.edu.pl

Rada Naukowa

Profesorowie:

Hans-Ferdinand Angel, Ks. Jerzy Bagrowicz, Gottfried Bitter CSSp,
Martina Blasberg-Kuhnke, Anton A. Bucher, Aniela Dylus, Rudolf Englert,
Monika Jakobs, Martin Jäggle, Helmut Juros SDS, Stephanie Klein,
Ilse Kögler, Stanisław Kulpaczyński SDB, Kazimierz Zbigniew Kwieciński,
Ks. Stephan Leimgruber, Zbigniew Marek SJ, Roman Murawski SDB,
Ks. Mieczysław Rusiecki, Monika Scheidler, Annette Miriam Stroß,
Dieter Wagner, Gabriel Witaszek CSsR, Irena Wrońska, Herbert A. Zwergel

Wissenschaftlicher Beirat

Professoren/innen:

Hans-Ferdinand Angel, Jerzy Bagrowicz, Gottfried Bitter,
Martina Blasberg-Kuhnke, Anton A. Bucher, Aniela Dylus, Rudolf Englert,
Monika Jakobs, Martin Jäggle, Helmut Juros, Stephanie Klein, Ilse Kögler,
Stanisław Kulpaczyński, Kazimierz Zbigniew Kwieciński, Stephan Leimgruber,
Zbigniew Marek, Roman Murawski, Mieczysław Rusiecki, Monika Scheidler,
Annette Miriam Stroß, Dieter Wagner, Gabriel Witaszek, Irena Wrońska,
Herbert A. Zwergel

KERYKS

MIĘDZYNARODOWY PRZEGLĄD PEDAGOGICZNORELIGIJNY
INTERNATIONALE RELIGIONSPÄDAGOGISCHE RUNDSCHAU

V (2006)

ISSN 1643-2444

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie – Wydział Teologii
Hochschule Vechta – Institut für Katholische Theologie,
Lehrstuhl für Praktische Theologie: Religionspädagogik und Pastoraltheologie
Universität in Wien – Katholisch-Theologische Fakultät,
Institut für Religionspädagogik und Katechetik

Komitet Redakcyjny

Ks. prof. dr hab. Cyprian Rogowski (Redaktor Naczelny)
Zur Abgunst 12, D-34388 Trendelburg
e-mail: cyprian.rogowski@t-online.de
cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

Prof. dr Martin Jäggle (Zastępca Redaktora Naczelnego)
Prof. dr hab. Egon Spiegel (Sekretarz Redakcji)
Ks. prof. dr hab. Stanisław Bielecki
Ks. prof. dr hab. Janusz Mariański

Rubryka

Nowe inspiracje w naukach o wychowaniu

Redakcja: Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski
Prof. dr hab. Annette Miriam Stroß

Recenzenci numeru

Prof. dr hab. Irena Borowik
Prof. dr hab. Guido Meyer

Recenzenci artykułów

Prof. dr hab. Georg Baudler
Prof. dr hab. Maria Libiszowska-Żótkowska
Ks. prof. dr hab. Mieczysław Olszewski
Prof. dr hab. Bert Roebben
Ks. prof. dr hab. Władysław Nowak
Ks. prof. dr hab. Ralph Sauer
Prof. dr hab. Edward Ciupak
Ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki
Ks. prof. dr Martin McKeever

Redaktionsausschuss

Prof. Dr. habil. Cyprian Rogowski (Hauptschriftleiter)
Zur Abgunst 12, D-34388 Trendelburg
e-mail: cyprian.rogowski@t-online.de
cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

Prof. Dr. Martin Jäggle (Stellvertreter)
Prof. Dr. habil. Egon Spiegel (Sekretär der Redaktion)
Prof. Dr. habil. Stanisław Bielecki
Prof. Dr. habil. Janusz Mariański

Rubrik

Impulse aus der Erziehungswissenschaft

Redaktion: Prof. Dr. habil. Bogusław Śliwerski
Prof. Dr. habil. Annette Miriam Stroß

Rezensenten der gesamten Nummer

Prof. Dr. habil. Irena Borowik
Prof. Dr. habil. Guido Meyer

Rezensenten der Beiträge

Prof. Dr. habil. Georg Baudler
Prof. Dr. habil. Maria Libiszowska-Żótkowska
Prof. Dr. habil. Mieczysław Olszewski
Prof. Dr. habil. Bert Roebben
Prof. Dr. habil. Władysław Nowak
Prof. Dr. habil. Ralph Sauer
Prof. Dr. habil. Edward Ciupak
Prof. Dr. habil. Krzysztof Konecki
Prof. Dr. Martin McKeever

KERYKS

Opracowanie redakcyjne / Redaktion der Texte
Małgorzata Kubacka

Tłumaczenie tekstów / Übersetzung der Texte
Herbert Ulrich, Agnieszka Zduniak

Projekt okładki / Umschlagentwurf
Maria Fafińska

Skład komputerowy / Computersatz
Wydawnictwo UWM Olsztyn

Adres Redakcji / Redaktionsadresse
Uniwersytet Warmiński-Mazurski w Olsztynie
Wydział Teologii
ul. Stanisława Kardynała Hozjusza 15, 11-041 Olsztyn
tel./fax (0-89) 523 89 46
e-mail: cyprian.rogowski@uwm.edu.pl

© Copyright by Wydawnictwo UWM • Olsztyn 2006

Wydawnictwo UWM
ul. Jana Heweliusza 14, 10-718 Olsztyn
tel. (0-89) 523 36 61, fax (0-89) 523 34 38
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/
e-mail: wydawca@uwm.edu.pl

Ark. wyd. 20,4; ark. druk. 17,25
Druk: Zakład Poligraficzny UWM w Olsztynie, zam. nr 695

Spis treści Inhaltsverzeichnis

	Od Redakcji Von der Redaktion	8
	Gość numeru Gastkommentar Prezydent Lech Wałęsa	12
Artykuły Beiträge	Janusz Mariański Jan Paweł II jako gwarant żywotności polskiego katolicyzmu Johannes Paul II. als Bürge für die Lebendigkeit des polnischen Katholizismus	27
	Giuseppe Ruta Włochy między „już” a „jeszcze nie”. Sytuacja i perspektywy katechezy parafialnej oraz nauczania religii katolickiej w szkole Italien zwischen dem „Schon” und dem „Noch Nicht”. Situation und Perspektiven der kirchlichen Katechese und des katholischen Religionsunterrichts	57
	Gabriel Witaszek Pedagogika „negatywna” w Księdze Hioba Die „negative” Pädagogik im Buch Ijob	77
	Romuald Jaworski Drogi do harmonii Wege zur Harmonie	95
	Zdzisław Kroplewski Kontrowersje wokół psychologii pastoralnej Kontroversen über die Pastoralpsychologie	133
Nowe inspiracje w naukach o wychowaniu Impulse aus der Erziehungswissenschaft	Annette Miriam Stroß Indoktrynacja jako wyzwanie dla nauk o wychowaniu. 13 tez Indoktrination – eine erziehungswissenschaftliche Herausforderung. 13 Thesen	153

**W kierunku praktyki
Aus der Praxis**

Józef Baniak 161
Desakralizacja rytuału Pierwszej Komunii Świętej w Polsce
Die Desakralisierung des Rituals der heiligen Erstkommunion
in Polen

Piotr Duksa 197
Metody pracy wychowawczej we wspólnocie lektorów
Methoden erzieherischer Arbeit in der Lektorengemein-
schaft

Walter Vogel, Rudolf Liedl 213
sowieso! Podręcznik do nauki religii jako przedmiot kontro-
wersji
sowieso! Ein Religionsbuch als Streitfall

Monika Pretenthaler 223
W obliczu skończoności: dzieci wobec rozstania lub rozwodu
rodziców
Von Endlichkeit herausgefordert: Kinder erleben die Trennung
oder Scheidung ihrer Eltern

**Recenzje
Rezensionen**

■ Stephanie Klein, *Erkenntnis und Methode in der Prak-
tischen Theologie [Poznanie i metoda w teologii prak-
tycznej]*, Stuttgart 2005 (Andrea Lehner-Hartmann) 231

■ Janusz Mariański (red.), *W służbie Ewangelii i czło-
wiekowi. Archidiecezja Lubelska w latach 1992–2002
[Im Dienste am Evangelium und am Menschen. Die
Erzdiözese Lublin in den Jahren 1992–2002]*, Wydaw-
nictwo Gaudium, Lublin 2005 (Tomasz Adamczyk) 236

■ Stefan Betting, *Die Kultur des Friedens im Religions-
unterricht mit Schülern im Förderschwerpunkt Lernen
[Kultura pokoju w ramach lekcji religii dla uczniów
szkół specjalnych]*, Die Blaue Eule, Essen 2005 (Ralph Sauer) 243

Sprawozdania Berichte	Herbert A. Zwergel	247
	14. niemiecko-włoska konferencja „Pamięć kulturowa w religiach zjednoczonej Europy” (Berlin, 18–22 września 2005)	
	Das 14. deutsch-italienische Treffen „Kulturelles Gedächtnis in den Religionen im Horizont eines vereinten Europa” (Berlin, 18.–22. September 2005)	
Editorial and Table of Contents		269
Informacja dla Autorów Information für die Autoren		271
W następnym numerze In der nächsten Nummer		273